

Komisyon

KPSS Genel Yetenek Genel Kültür Türkçe Konu Anlatımlı

ISBN 978-625-6287-66-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: 2025, Ankara

Proje-Yayın Yönetmeni: Arzu Yoldaş

Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 501

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Tarcan Matbaacılık Yayın. San. - Murat Tarcan

İvedik Cad. No: 417

Yenimahalle/ANKARA

Kızılbey Vd 8230201756

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47663

Değerli Adaylar;

Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS), öğrenim hayatınız boyunca verdiğiniz emeğin sonucunu alarak meslek hayatınıza adım atmanızı sağlayacak önemli bir aşamadır. Bu süreçteki emek ve çabanız, programlı bir çalışma ile sizi hedefinize doğru yönlerecek ve öne geçirecektir. Böylesi bir süreçte programlı bir çalışmaya kaynaklık edecek olan, deneyimli bir yazar ekibi tarafından özenle oluşturulmuş Konu Anlatımlı Setimizi sizlere sunuyoruz.

Eğitim sistemimizin her aşamasında Türkçe dersi temel kabul edilmiştir. Türkçe, sadece KPSS'de değil kariyer sürecinizde karşılaşılabileceğiniz diğer sınavlarda da karşınıza çıkmaktadır. Sınavlar haricinde Türkçeyi doğru bilmek ve doğru kullanmak her ortamda size avantaj sağlayacaktır. Bu bağlamda Konu Anlatımlı Setimizin önemli bir parçasını oluşturan **Türkçe** kitabımız sınav kapsamında yer alan **30** Türkçe sorusunu çözebilmeniz için size yardımcı olacaktır.

Kitabımızda konular anlaşılır bir dille anlatılmış, "Uyarı", "Püf Noktası" "Aklınızda Olsun" kutucuklarıyla anlatım pekiştirilmiştir. Konuların sonunda "Çözümü" ve "Cevaplı" testlere yer verilmiştir.

Kitabımızın baskı tarihinden sonra gerçekleşen herhangi bir değişiklik ya da sizlerden gelen geri bildirimler sonucunda yapılan bir düzenleme aşağıda verilen koda yüklenecek böylece kitabımız "**Dinamik**" bir şekilde tüm yıl boyunca yanınızda olacaktır. Ayrıca Arti-Yapay Zekâ teknolojisi ile bütün kitaplarımıza artık cebinizden ve tabletinizden ulaşarak teknolojinin avantajlarından çalışmalarınızda da faydalanabileceksiniz.

Kitabımızın çalışmalarınızda yararlı olmasını temenni eder, KPSS'de ve meslek hayatınızda başarılar dileriz.

Pegem Akademi

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- Kitabın bölümleri altında video derslere erişim sağlayabilir.
- Konu sonu testlerini çözebilir.

Detaylı anlatım için
QR kodu okutunuz.

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

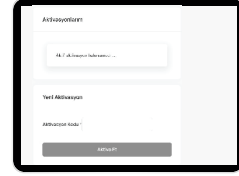
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

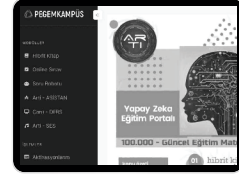
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "Aktivasyonlarım" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

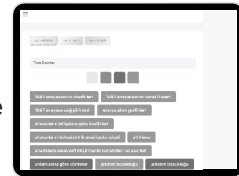
3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "Hibrit Kitap" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

4. Adım Yapay Zekâ Asistan

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki "Arti-Asistan" sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

**Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.**

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

1. Bölüm Sözcükte ve Söz Öbeğinde Anlam

Sözcükte Anlam Özellikleri	1
Gerçek Anlam	1
Mecaz (Değişmece) Anlam	1
Terim Anlam	2
Sözcükte Anlam İlişkileri	2
Eş Anımlı (Anlamdaş) Sözcükler	2
Yakın Anımlı Sözcükler	3
Karşıt (Zıt) Anımlı Sözcükler	3
Sesteş (Eş Sesli) Sözcükler	4
Kökteş Sözcükler	4
Somut ve Soyut Anımlı Sözcükler	4
Nicel ve Nitel Anımlı Sözcükler	5
Özel ve Genel Anımlı Sözcükler	5
Yansıma Sözcükler	5
Sözcükte Anlam Olayları	6
Ad Aktarması (Mecazımürsel)	6
Anlam Aktarması (Deyim Aktarması)	7
Dolaylama	8
Güzel Adlandırma	8
Dokundurma (Tariz)	8
Kinaye (Değinmece)	8
Mübalağa (Abartma)	8
Sözde Anlam	8
İkilemeler	8
Deyimler	9
Atasözleri	10
Pekiştirmeler	10
Kalıplaşmamış Sözler	10
Çözümlü Test	11
Cevaplı Test	16

2. Bölüm Cümlede Anlam

Cümlede Var Olan Anlamlar	20
Varsayım	20
Tahmin (Sezgi)	20
Olasılık (İhtimal)	20
Kesinlik	21
Öneri (Tavsiye)	21
Ön Yargı	21
Şaşırtma	21
Eşitlik	21
Karşılaştırma	21
Benzetme	21
Nesnel Yargı (Nesnellik)	22
Öznel Yargı (Öznellik)	22
Değerlendirme	22
Eleştiri	22
Üslup (Biçem)	23
İçerik (Konu)	23
Tanımlama	23
Özgünlük	23
Çıkarım	23
Hayıflanma (Yazıklanma)	23
Pişmanlık	23
Küçümseme - Azımsama	24
Düşsel Öge (Düşsellik)	24
Kanıksama - Yadsıma	24
Beklenti	24
Sitem	24
Tasarı	24
Yakınma	24
Aşamalı Durum	24
Saptama	24

İÇİNDEKİLER

Cümlede Anlam Özellikleri.....	25
Mesaj (İleti).....	25
Anlamca Aynı Olan (Anlamdaş) Cümleler	25
Anlamca Yakın Olan Cümleler	25
Anlamca Çelişen Cümleler.....	25
Cümlede Anlam İlişkileri	26
Neden-Sonuç İlişkisi.....	26
Amaç-Sonuç İlişkisi	26
Gerekçeli Yargı.....	26
Koşula Bağlılık (Koşul-Sonuç İlişkisi)	27
Cümlede Anlatım Teknikleri	27
Doğrudan Anlatım (Alıntı Yapma).....	27
Dolaylı Anlatım	27
Cümle Tamamlama.....	27
Cümle Oluşturma	28
Kesin Yargı.....	28
Anlamlarına Göre Cümleler.....	29
Çözümlü Test	31
Cevaplı Test.....	37

3. Bölüm

Paragrafta Yapı - Anlam - Anlatım

Paragrafın Yapısı.....	41
Paragrafın İçeriği	45
Paragrafta Anlatım.....	47
Anlatım Biçimleri / Yöntemleri / Teknikleri	47
Düşünceyi Geliştirme Yolları	48
Parçaya Dayalı Sorular	52
Anlatım Nitelikleri.....	53
Çözümlü Test	55
Cevaplı Test.....	62

4. Bölüm

Ses Bilgisi

Sesler.....	67
Ünlü Sesler ve Ünlü Uyumları.....	67
Ünsüz Sesler	67
Ses Olayları	68
Ünsüz Değişimi (Yumuşama)	68
Ünsüz Benzeşmesi (Sertleşme)	68
Ses Düşmesi.....	69
Ses Türemesi.....	70
Ulama	71
Dudak Ünsüzlerinin Benzeşmesi	71
Ünlü Daralması	71
Kökte Ünlü Değişimi	72
Yardımcı Sesler	72
Çözümlü Test	73
Cevaplı Test.....	79

5. Bölüm

Yapı Bilgisi

Kök ve Gövde.....	83
Ekler.....	83
Yapım Ekleri.....	83
Çekim Ekleri.....	84
Fiil Çekim Ekleri	85
Yapılarına Göre Sözcükler	86
Çözümlü Test	88
Cevaplı Test.....	94

6. Bölüm Sözcük Türleri

İsim (Ad).....	98
Varlıkların Türüne Göre İsimler.....	98
Varlıkların Sayılarına Göre İsimler.....	98
İsmin Hâlleri.....	98
İsim Tamlamaları.....	99
Zamir (Adıl).....	100
Kişi Zamirleri.....	100
İşaret Zamirleri.....	100
Belgisiz Zamirler.....	100
Soru Zamirleri.....	101
İlgi Zamiri (Aitlik Eki).....	101
Sıfat (Ön Ad).....	101
Niteleme Sıfatları.....	101
Belirtme Sıfatları.....	101
Adlaşmış Sıfatlar.....	102
Zarf (Belirteç).....	103
Durum Zarfları.....	103
Yer-Yön Zarfları.....	103
Zaman Zarfları.....	103
Ölçü-Miktar Zarfları.....	103
Soru Zarfları.....	103
Edat (İlgeç).....	104
Bağlaç.....	106
Ünlem.....	106
Fiil (Eylem).....	106
İş (Kılış) Fiilleri.....	106
Oluş Fiilleri.....	107
Durum Fiilleri.....	107
Fiillerde Kip.....	107
Fiillerde Kişi.....	109
Fiillerde Olumsuzluk.....	110
Fiillerde Anlam (Zaman-Kip) Kayması.....	110
Fiillerde Çatı.....	111

Fiilimsiler.....	113
Fiilimsi Grupları.....	115
Yardımcı Fiiller.....	115
Ek-Fiil (Ek-Eylem).....	115
Çözümlü Test.....	118
Cevaplı Test.....	124

7. Bölüm Cümle Bilgisi

Cümle Türleri.....	128
Yüklemlerine Göre Cümleler.....	128
Öge Dizilişine Göre Cümleler.....	128
Yapılarına Göre Cümleler.....	129
Cümlenin Öğeleri.....	130
Yüklem.....	130
Özne.....	130
Nesne.....	132
Dolaylı Tümleç.....	132
Zarf Tümleci.....	132
Edat Tümleci.....	133
Söz Öbekleri.....	133
Tekrar Grupları (İkilemeler).....	133
Bağlama Grupları.....	134
Sıfat Tamlaması Grupları.....	134
Edat Grupları.....	134
İsim Tamlaması ve İyelik Grupları.....	134
Birleşik İsim Grupları.....	134
Birleşik Fiil Grupları.....	134
Ünvan Grupları.....	135
Ünlem Grupları.....	135
Sayı Grupları.....	135
İsnat Grupları.....	135
Fiilimsi Grupları.....	135
Çözümlü Test.....	136
Cevaplı Test.....	141

8. Bölüm Yazım Kuralları

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	145
Kısaltmaların Yazımı.....	148
Sayıların Yazımı.....	148
Deyimlerin ve İkişimelerin Yazımı.....	149
Birleşik Kelimelerin Yazımı.....	149
Yabancı Özel Adların Yazımı	155
Ses Olaylarıyla İlgili Yazım Kuralları	155
Çözümlü Test	157
Cevaplı Test.....	163

9. Bölüm Noktalama İşaretleri

Nokta (.)	167
Virgül (,)	167
Noktalı Virgül (;).....	169
İki Nokta (:)	170
Üç Nokta (...).....	170
Soru İşareti (?)	171
Ünlem İşareti (!).....	171
Kısa Çizgi (-)	171
Uzun Çizgi (-).....	172
Tırnak İşareti (" ").....	172
Parantez ( )	173
Kesme İşareti (').....	174
Çözümlü Test	176
Cevaplı Test.....	181

10. Bölüm Anlatım Bozuklukları

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları	185
Gereksiz Ek ve Sözcük Kullanımı.....	185
Çelişen Sözcüklerin Bir Arada Kullanımı.....	186
Yanlış Ek ve Sözcük Kullanımı	186
Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanımı.....	186
Deyim-Atasözü Yanlışları	187
Anlam Belirsizliği.....	187
Mantık Hataları.....	188
Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları.....	188
Fiil ve Yüklem Yanlışları.....	188
Özne - Yüklem Uyuşmazlığı.....	189
Özne Eksikliği	190
Nesne Eksikliği	191
Dolaylı Tümleç Eksikliği	191
Zarf ve Edat Tümleci Eksikliği.....	192
Tamlama Yanlışları	192
Çatı Uyuşmazlığı.....	193
Çözümlü Test	194
Cevaplı Test.....	199

11. Bölüm Sözel Mantık

Yöntemler	202
Sözel Mantık Soru Tipleri ve Örnek Çözümleri.....	205
Sıralama Kurguları	205
Eşleştirme Kurguları.....	210
Çıkarım Kurguları	216
Şifreleme Kurguları	217
Yer-Yön-Konum Kurguları.....	218
Tablo Yorumlama Kurguları.....	225
Karma Kurgular.....	228
Çözümlü Test-1	233
Çözümlü Test-2.....	241
Çözümlü Test-3.....	249
Çözümlü Test-4.....	257
Çözümlü Test-5.....	266

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

A. Gerçek Anlam

Sözcüğün temel anlamına, yan anlam ve anlamlarına sözcüğün gerçek anlamı denir.

1. Temel (İlk / Başat) Anlam

Sözcüğün tek başına söylendiğinde çağrıştırdığı anlamına sözcüğün **temel anlamı** denir. Başka bir ifadeyle sözlükte 1 numara ile gösterilen anlamdır.

- ✓ Çorabın öbür **eşini** yerden almak için sol ayağını uzatıyordu.

Bu cümledeki “eş” sözcüğü “birbirinin aynı olan veya birbirine çok benzeyen iki şeyden her biri, benzeri” anlamında,

- ✓ Küçük kız çocuğu babasının **elini** sıkıca tutmuş yürüyordu.

Bu cümledeki “el” sözcüğü “kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü” anlamında,

- ✓ Gökyüzüne bakınca beyaz **bulutları** görmüş ve içini huzur kaplamıştı.

Bu cümledeki “bulut” sözcüğü “atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın” anlamında,

- ✓ Bu koyunda hiç **et** yok, pek zayıf.

Bu cümledeki “et” sözcüğü “insanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka” anlamında,

- ✓ Şafağa doğru otomobil **sesi** duyuldu.

Bu cümledeki “ses” sözcüğü “kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün” anlamında

- ✓ Seninle arkadaşlığımız **sonsuz** olacak.

Bu cümledeki “sonsuz” sözcüğü “sonu olmayan, bitmeyen, ebedî” anlamında yani temel anlamında kullanılmıştır.

2. Yan Anlam

Bir sözcüğün temel anlamına bağlı olarak benzerlik açısından ya da işlevsel açıdan kazandığı yeni anlamlara **yan anlam** denir.

Yan anlam da gerçek anlam kapsamındadır.

- ✓ Kadın diye **eşini** bellemiş, dürüst, aile babası bir adamdır.

Bu cümledeki “eş” sözcüğü “karı kocadan her biri, hayat arkadaşı, refik, refika” anlamında,

- ✓ Güvercin uzun zamandır **eşini** arıyordu.

Bu cümledeki “eş” sözcüğü “birlikte yaşayan dişi ve erkek hayvanlardan her biri” anlamında,

- ✓ **Elimdeki** bütün parayı bu eve yatırdım.

Bu cümledeki “el” sözcüğü “sahiplik, mülkiyet” anlamında,

- ✓ İki **el** silah sesi duyuldu.

Bu cümlede “el” sözcüğü “kez, defa” anlamında,

- ✓ Şu **sonsuz** mavilikte var mıydı onun eşi?

Bu cümledeki “sonsuz” sözcüğü “ölçülemeyecek kadar çok veya büyük olan anlamında,

- ✓ İçimdeki ülkede bu ordu insanlarına karşı **sonsuz** bir sevgi ve minnet var.

Bu cümledeki “sonsuz” sözcüğü “çok” anlamında yani yan anlamda kullanılmıştır.

B. Mecaz (Değişmece) Anlam

Bir sözcüğün gerçek anlamından (temel ve yan anlam ve anlamlarından) uzaklaşarak yeni anlamlar kazanmasına **mecaz anlam** denir.

Sözcükler cümle içerisinde, deyim ve atasözlerinde mecaz anlam kazanır.

- ✓ Gazi'nin şen çehresi üstünden ciddi bir düşüncenin **bulutu** geçer gibi oldu.

Bu cümledeki "bulut" sözcüğü "keder, endişe" anlamında,

- ✓ Ben hayatımı yeniden ve bambaşka **çizgiler** üzerinde kuracağım.

Bu cümledeki “çizgi” sözcüğü “temel” anlamında,

- ✓ Bir kıvılcım isyan havası **doğuruyor**.

Bu cümledeki “doğur-” sözcüğü “ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak” anlamında,

- ✓ Bugün yine kaç **kapı** dolaştın?

Bu cümledeki “kapı” sözcüğü “ev gezmesi için gidilen yer” anlamında,

- ✓ Bu vicdan azabının demirden **pençesi** yüreğini sıkı-maya başlıyordu.

Bu cümledeki “pençe” sözcüğü “etkisinden kurtulmak olanaksız, etkisi çok olan güç” anlamında,

- ✓ Gençler dergimize yeni bir **soluk** getirdiler.

Bu cümledeki “soluk” sözcüğü “tarz” anlamında,

- ✓ Sokaklarda olay geçerken başka çocuklar da **sürüye** katılır, mektebe kadar giderler.

Bu cümledeki “sürü” sözcüğü “yönlendirilebilen insan topluluğu” anlamında,

Yani mecaz anlamda kullanılmıştır.

PUF NOKTASI

Temel anlamını kaybeden sözcük somut anlam kazanmışsa yan, soyut anlam kazanmışsa mecaz anlamda kullanılmıştır.

- ✓ Dağda üşümek için ateş yakmış. (Temel anlam)
somut
- ✓ Yemeği ateşten indirmiş. (Yan anlam)
somut
- ✓ Ateşi kırkattan aşağı düşmedi. (Yan anlam)
somut
- ✓ İçimin ateşi hiç küllenmedi. (Mecaz anlam)
soyut

Örnek

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamın dışında kullanılmıştır?

- A) Dışarıda karlar erimeye başlamıştı.
- B) Bozuk kaldırımlardan sular akıyordu.
- C) Vücudu ezikler ile doluydu.
- D) Okuyabilmek için kapıdaki ışık yeterli değildi.
- E) Uykuda olan ağaçlar baharla uyandı.

Çözüm:

A seçeneğindeki “dışarı” sözcüğü “dış çevre, dış yer, hariç, içeri karşıtı”, B seçeneğindeki “bozuk” sözcüğü “bozulmuş olan”, C seçeneğindeki “ezik” sözcüğü “çarpma, dövülme vb. sebeplerle vücutta oluşan bere”, D seçeneğindeki “ışık” sözcüğü “cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk” anlamına geldiğinden bu sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır. Ancak E seçeneğindeki “uyku” sözcüğü “doğada görülen sükkûnet durumu” anlamına gelerek gerçek anlamın dışında yani mecaz anlamda kullanılmıştır.

Cevap E

C. Terim Anlam

Herhangi bir bilim, sanat, askerlik, spor ya da meslekle ilgili kavramları karşılayan sözcüklerin anlamına **terim anlam** denir.

- ✓ serum → tıp terimi
- ✓ zamir → dil bilgisi terimi
- ✓ kaside → edebiyat terimi
- ✓ seçim → hukuk terimi

- ✓ Yaşlılıktan gözlerine **perde** inmiş.

Bu cümledeki “perde” sözcüğü “katarakt” anlamında bir tıp terimidir.

- ✓ **Isı**, atomlar arası çekim gücünü yenerek maddenin hacmini artırır.

Bu cümlede “ısı” sözcüğü fizik terimidir.

- ✓ *Manas, Şehname, İlyada, Kalevala* birer **destan** örneğidir.

Bu cümlede “destan” sözcüğü edebiyat terimidir.

UYARI

Terim anlamlı sözcükler ait oldukları alan dışındaki cümlelerde kullanıldığında terim anlamlı olmaz.

- ✓ Hayatına güneş gibi doğmuştur.
- ✓ Konuya bu sözlerle noktayı koydu.

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcükler günlük hayatla ilgili kavramları karşıladığından terim değildir.

SÖZCÜKTE ANLAM İLİŞKİLERİ

A. Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler

Yazılışları farklı olduğu hâlde aynı anlamı karşılayan sözcüklere **eş anlamlı sözcükler** denir.

- ✓ O kadar yoksulmuş ki rüyasında bile eline para fakirmiş değmemiş.
- ✓ İnsanlara saygıyı yitirdin mi yandın.
hürmeti

- ✓ Hatıralarımızda kaldı o güzel günler.
Anılarımızda

- ✓ O gün Türkçe öğretmeninin yazılı yapma olasılığı vardı.
ihtimali

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin yerlerine altlarındaki sözcükleri getirdiğimizde, cümlelerin anlamı değişmez. Yani bu sözcükler, kullanıldıkları cümleye göre eş anlamlıdır.

PUF NOKTASI

Bir sözcüğün eş anlamlısı kullanıldığı cümleye göre değişiklik gösterir.

- ✓ En **sağlam** sütunlar üstünde duruyordu.
- ✓ Korkma, oldukça **sağlam** bir iş.

Yukarıdaki cümlelerde “sağlam” sözcüğünün 1. cümlede eş anlamlısının “dayanıklı”, 2. cümlede ise “güvenilir” olduğu görülür.

UYARI

Eş anlamlı sözcüklerin aynı cümle içerisinde kullanılması gereksiz sözcük kullanımından kaynaklı anlatım bozukluğuna yol açar.

- ✓ Bu konuda onu **uyardım**, ikaz ettim.

Bu cümledeki “uyar-” ve “ikaz et-” sözcüklerinden biri gereksiz kullanılmıştır. Çünkü bu sözcükler eş anlamlıdır. Bunun için cümle ya “Bu konuda onu uyardım.” ya da “Bu konuda onu ikaz ettim.” şeklinde kullanılmalıdır.

Örnek

Son zamanlarda (vakitlerde) biraz eğitimsizlik biraz

I

kişisel menfaat (çıkar) biraz da vurdumduymazlıktan

II

kaynaklanan (anlaşılan) ve bir fenomen hâline (durumuna)

III

IV

gelmiş olumlu düşünce kavramını ele alalım (inceleyelim)

V

istedim.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisi, araç içindeki sözle anlamca uyuşmamaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Çözüm:

Cümledeki numaralanmış sözcüklere bakıldığında I, II, IV ve V'in anlamının araç içinde verilen sözün anlamıyla örtüştüğü görülür. Ancak III numaralı “kaynaklanan” sözcüğünün anlamı “anlaşılan” sözcüğüyle örtüşmemektedir.

Cevap C

B. Yakın Anamlı Sözcükler

Aynı anlamı karşılamamakla birlikte kullanıldıkları cümle içerisinde birbirlerinin anlamına yakın ifadeleri karşılayan sözcüklere **yakın anlamlı sözcükler** denir.

doğru → dürüst   yalan → yanlış
uğraşmak → didinmek   köşe → bucak

- ✓ İnsanları kırmamak için **doğru** sözcükleri kullanmaya uygun

çalışıyordu.

- ✓ Onu çağırmasak bize **küsebilir**.
gücenebilir

C. Karşıt (Zıt) Anamlı Sözcükler

Aynı anlam kapsamında yer almalarına rağmen, anlamca birbirine en uzakta bulunan sözcüklere **karşıt anlamlı sözcükler** denir.

büyük → küçük   az → çok
aşağı → yukarı   iyi → kötü
ileri → geri   uzak → yakın
er → geç   en → boy

UYARI

Bir sözcüğün olumsuz o sözcüğün karşıt anlamlısı değildir.

gülmek → gülmemek → ağlamak
olumsuz   karşıt

akıllı → akılsız → deli
olumsuz   karşıt

PUF NOKTASI

Bir sözcüğün karşıt anlamlısı kullanıldığı cümleye göre değişiklik gösterebilir.

- ✓ “Evin kapısı ardına kadar **açık**ti.” cümlesinde “açık” sözcüğünün karşıtı “kapalı”dır.
- ✓ “Üzerinde **açık** renkli bir kazak vardı.” cümlesinde “açık” sözcüğünün karşıtı “koyu”dur.